

Ve všech těchto případech bude daň důchodová vyměřena z celkové výše důchodu, tedy ze všech služebních požitků a neslužebních příjmů po odečtení vydání. Nebude tedy v žádném případě vyměřována daň zvlášť ze služebních a zvlášť z neslužebních příjmů, jak tomu bylo dosud u zaměstnanců se služebními požitky nepřesahujícími 23.556 K.

Sražená daň ze mzdy bude zaúčtována na takto vyměřenou daň důchodovou.

Karel Skála:

O DIVADLE, ZVLÁŠTĚ OCHOTNICKÉM.

Divadelní právo patří k právním oborům, o kterých se téměř nepíše; tato okolnost, jakož i stále vzrůstající počet ochotnických divadelních představení v Praze i na venkově a velký zájem o divadlo vůbec, jsou podnětem k napsání tohoto pojednání. Mám ovšem v úmyslu věnovati hlavně pozornost hledisku práva správního, ponechávaje stranou otázky ostatní, zejména právo autorské a pod.

I.

Kdo je oprávněn pořádati divadelní představení a ve kterých budovách, po případě místnostech, mohou býti divadelní představení pořádána? Na obě tyto otázky nám dávají odpověď první dva paragrafy divadelního řádu, který byl vydán nařízením ministerstva vnitra ze dne 25. listopadu 1850, č. 454 ř. z., neboť ustanovením článku V, písmeno o), uvozovacího patentu k živnostenskému řádu jsou podniky pro veřejné zábavy a všeliká představení vyňata z okruhu platnosti živnostenského řádu. Protože divadelní řád je starší, málo známé nařízení, které je základem divadelního práva, ocituji nejdříve české znění zmíněných dvou jeho paragrafů:

§ 1. Představení divadelní všelikého druhu mohou se zpravidla provozovati jen v divadelních budovách nebo místnostech, zvlášť povolených, podnikateli opatřenými k tomu osobním povolením.

§ 2. Co se týče zřizování budov divadelních a nabývání povolení k podnikům divadelním, zůstávají předpisy dosavadní a výsady jednotlivým ústavům propůjčené v platnosti.

Výjimečná povolení k jednotlivým ochotnickým představením uděluje okresní hejtmán, a v městech, kde je policejní ředitelství, policejní ředitel.

Potud divadelní řád. Po stránce osobního povolení k pořádání divadelních představení rozeznáváme tedy divadelní podnikatele z povolání a ochotníky.

1. Oprávnění udělovaná divadelním podnikatelům z povolání se nazývají divadelní koncese a mohou býti udělena buď pro divadla stálá nebo jako koncese kočovné. Tyto divadelní koncese udělují se fysickým zachovalým osobám, odborníkům, mravně spolehlivým a po stránce kulturní způsobilým, po případě méně častěji osobám právnickým, při čemž odpovědný zástupce musí míti tytéž vlastnosti jako samostatný podnikatel. Koncese se udělují na určitou dobu, která zpravidla není delší jednoho roku, mohou však také zníti na určitý počet (třeba jen na jedno) divadelních představení. Obnovení koncese je možné.

K udělování divadelních koncesí jsou na základě ustanovení § 14 přílohy C ministerského nařízení ze dne 19. ledna 1853, č. 10 ř. z. a § 8 zákona

ze dne 19. května 1868, č. 44 ř. z. příslušné zemské úřady. V nejvyšší instanci přešel výkon divadelní policie na základě ustanovení vládního nařízení ze dne 15. června 1942, č. 208 Sb. (t. zv. reorganizační nařízení) z oboru působnosti ministerstva vnitra na ministerstvo lidové osvěty, které je proto také kompetentní udělit kočovnou divadelní koncesi pro obvod obou zemských úřadů.

Udělení divadelní koncese je věcí volné úvahy úřadu, takže její udělení může být vázáno podmínkami a zamítnutí žádosti o její udělení nemusí být odůvodňováno. O podrobnostech se nezmiňuji, protože mám v tomto článku na zřeteli hlavně divadelní představení pořádaná ochotníky. Jen ještě podotýkám, že za udělení divadelní koncese se vybírá dávka za úřední výkon podle pol. 30 B dávkového řádu ve výši 20 až 5000 K.

2. Také povolení ochotnického divadelního představení je věcí volné úvahy úřadu. Jednotlivá ochotnická divadelní představení povoluje místně příslušný okresní nebo vládní policejní úřad, povolení většího počtu ochotnických divadelních představení najednou (t. j. povolení t. zv. divadelního cyklu) zůstává vyhrazeno zemskému úřadu.

Pořádání ochotnických divadelních představení se povoluje především a hlavně spolkům, zřízeným na podkladě spolkového zákona ze dne 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z. ve znění vládního nařízení č. 97/1939 Sb. Nezbytným předpokladem je, že stanovy poskytují spolku právní kvalifikaci k žádosti o povolení ochotnického divadelního představení, to znamená, že stanovy spolku obsahují ustanovení, že spolek může ochotnická divadelní představení pořádat. Podle výnosu ministerstva vnitra ze dne 30. června 1923, č. 41.300 (sb. norm. čes. 445/1923) nemá se povolovati pořádání ochotnických divadelních představení jednotlivcům, kteří nemají divadelní koncese, spolkům, které podle schválených stanov nemají za účel pořádati ochotnická divadelní představení, a volným sdružením, které po právu vlastně neexistují. Podle výnosu bývalé zemské správy politické v Praze ze dne 21. června 1926, č. 10.138 (sb. norm. č. 321/1926) nejsou ani náboženské společnosti oprávněny k pořádání ochotnických divadelních představení. Naproti tomu jsou okresní a místní osvětové sbory a komise, zřízené na podkladě zákona ze dne 7. února 1919, č. 67 Sb., oprávněny pořádati v mezích své veřejné činnosti samostatně ochotnická divadelní představení. Výjimečně lze povolit také pořádání ochotnických divadelních představení veřejným školám nebo ústavům vyučovacím, kde lze mít za to, že pořádání takového představení souvisí s jejich vyučovacím programem. Tak tomu bude na př. tehdy, jestliže žáci gymnasia, kde se vyučuje klasickým jazykům, sehrají divadelní hru přeloženou z některého z těchto jazyků.

Protože povolení ochotnického divadelního představení je věcí volné úvahy úřadu, může být toto povolení, které se uděluje na podkladě včas podané žádosti, kolkované kolkem za 8 K a obsahující všechny potřebné údaje, vázáno různými podmínkami. Zpravidla zavazuje úřad žadatele, že bude zachovávat veškeré předpisy policejní, bezpečnostní a censurní, ukládá mu povinnost platit veškeré daně, dávky a poplatky, včetně poplatků inspekčních, ukládá spolku nebo jinému podnikateli povinnost vyhradit úředním inspekčním orgánům vhodná sedadla, zavazuje podnikatele nebo spolek, aby v oznámeních uváděl, zda hra je přístupná školní mládeži či nikoliv atd. Ochotníci nesmí honorovat své výkony a úřad je oprávněn kontrolovat, jakému účelu byl odveden výtěžek představení. Z toho důvodu může úřad v povolení uložit pořadateli povinnost předložit v určité lhůtě po předsta-

vení vyúčtování se všemi doklady. Zájezdy ochotnických spolků se nepovolují. Povolení se kolkuje kolkem za 8 K a vyměřuje se za ně dávka za úřední výkon podle položky 40 B dávkového řádu (15 K).

Při povolování divadelních představení je také úkolem úřadů zabrániti tomu, aby divadelní ochotníci kryli divadelní podnikatele z povolání, který nemá divadelní koncese a naopak, aby zase divadelní podnikatelé z povolání nezaměstnávali ochotníky na úkor herců z povolání.

3. Uspořádání divadelního představení bez povolení podnikatelem nebo ochotníky je přestupkem § 1, resp. § 2 divadelního řádu. Podle ustanovení § 8 téhož řádu trestá takové přestupky okresní nebo vládní policejní úřad pokutou od 100 do 1000 K, jsou-li tu okolnosti přitěžující mimo to vězením až do tří měsíců. Trestní sankce obsažená v divadelním řádě je zajímavá ze dvou důvodů: jednak nelze nedobytnou pokutu přeměnit na vězení, jednak nelze přestupek potrestati jen vězením, ale pokutou a vězením. Na základě ustanovení § 3 vládního nařízení ze dne 29. ledna 1943, č. 57 Sb. o sjednocení sazeb pokut za správní přestupky může býti nyní vyměřena pokuta pro přestupek divadelního řádu až do výše 10.000 K.

Dřív než se zmíním o tom, ve kterých budovách, resp. místnostech mohou býti divadelní představení pořádána, je nutno upozorniti ještě na jednu věc. Ustanovení divadelního řádu platí jen pro pořádání divadelních představení. Pro pořádání produkcí jiného druhu platí ustanovení dekretu dvorské kanceláře ze dne 6. ledna 1836, sb. pol. zák. sv. 64, č. 5. Někdy může vzniknouti spor, zda určitá produkce je divadelním představením podle ustanovení divadelního řádu nebo produkcí podle zmíněného dekretu. Při rozhodování, zda jde v určitém případě o divadlo, bude nutno přihlédnouti k celé řadě okolností, tak zejména uvážiti, zda jde o hru, která má jednotný děj, zda je použito kulís a kostymů atd. Pro úplnost ještě podotýkám, že pořádání loutkových divadel se posuzuje podle citovaného dekretu a nikoliv podle ustanovení divadelního řádu.

4. A nyní si konečně všimneme toho, ve kterých budovách, resp. místnostech mohou býti divadelní představení pořádána. V citovaných paragrafech divadelního řádu je uvedeno, že divadelní představení mohou býti pořádána jedině v divadelních budovách nebo místnostech zvlášť povolených. Ke zřízení stálého divadla je proto třeba úředního povolení, které po provedení komisionálního řízení uděluje zemský úřad.

V Čechách platí zemský zákon ze dne 27. března 1887, č. 27 z. z., který pojednává o tom, jak se mají zřizovati a provozovati divadla vůbec, jak se koná úřední služba inspekční a jak se v nich dohlíží k opatřením bezpečnostním. Inspekční službou rozumí se v tomto zákoně dohled na zařízení divadla po stránce stavebněbezpečnostní, požární atd. a nikoliv inspekční služba konaná policejními orgány při představeních. Na Moravě neexistuje zvláštní zákon o stavbě a zařízení divadel, platí tam jen ustanovení stavebních a požárních řádů, případně nařízení politických (policejních) úřadů.

Citovaný zemský zákon jedná v první části o tom, jak se mají stavět nová divadla. Tak stanoví tento zákon především, že nová divadla mají býti zbudována tak, aby na všech stranách stála volně a aby od budov i od hranic sousedních byla vzdálena alespoň 15 metrů. Jen výjimečně, jedná-li se o divadla menší, smí podle tohoto zákona býti divadlo zadní stranou jeviště přistavěno k budovám nebo hraničním sousedním. Toto ustanovení nebývá v poslední době dodržováno a schvalují se divadelní sály, které nevyhovují této podmínce. Povolení se však uděluje s podmínkou, že v případě vydání nového stavebního řádu, povolení zanikne, nebude-li divadelní provozovna vyhovovati jeho ustanovením nebo, nebude-li jim ve stanovené lhůtě přizpůsobena.

Zákon obsahuje pak podrobná ustanovení o tom, jak má býti divadlo vybudováno, resp. zařízení. Tak je v zákoně stanoveno, že prostory pro obecenstvo a oddělení pro

herce musí býti od sebe odloučeny, stanovi se, jak má býti upraveno lešení v provazišti, otvor proscenia a železná opona, pamatuje se na ohnivzdornou impregnaci dekorací na jevišti, na úpravu chodeb, schodišť, vedlejších místností a na mnoho jiných podrobností. Nemohu přirozeně všechna tato ustanovení vyjmenovat a tak uvádím některá jen jako příklad, jak podrobně je předepsáno, jak má býti divadlo po stránce bezpečnostní, stavební a požární zařízení.

Jestliže v první části jsou obsažena ustanovení, jak se mají stavěti nová divadla, obsahuje zmíněný zemský zákon v části druhé ustanovení, týkající se všech divadel. V této druhé části je zmocněn zemský úřad (původně místodržitelství), aby vydalo vhodná nařízení, které vyžadují zvláštní jiné bezpečnostní ohledy, jako o osvětlování plynem, vytápění, zabezpečení plamenů atd. Na základě tohoto ustanovení vydalo na př. bývalé místodržitelství dosud platnou vyhlášku ze dne 30. března 1903, č. 51 z. z. o nouzovém osvětlení v divadle.

Citovaný zemský zákon obsahuje ještě jedno důležité ustanovení. V každém místě, kde je divadlo, zřídí zemský úřad stálou místní divadelní komisi, která má za povinnost důkladně prohlížeti divadlo, co do stavebního stavu, zejména pak co do bezpečnosti před ohněm a co do bezpečnosti osobní. Tyto prohlídky mají se konati v divadlech, která hrají po celý rok, dvakrát ročně, v divadlech, která hrají občasně v zimě nebo v létě, 14 dní před zahájením představení. Tato komise se skládá mimo Prahu ze zástupců okresního resp. vládního policejního úřadu a ze zástupců obecního úřadu, v Praze ze zástupců zemského úřadu, ze zástupce policejního prezidenta a magistrátu. Komise má přibrati znalce technické, stavební, orgány hasičské, lékaře, a má si zvoliti předsedu. Výsledky svých periodických prohlídek sděluje komise v Praze zemskému, na venkově okres. (vlád. pol.) úřadu, který pak je povinen učiniti opatření, aby byly odstraněny zjištěné závady.

Tato ustanovení platí pro všechny místnosti, v nichž se pořádají divadelní představení, i když jsou to jen představení občasná nebo ochotnická. Každý sál, v němž má tedy býti divadelní představení pořádáno, musí býti úředně schválen a místní divadelní komisí periodicky prohlížen. V místnosti, která není schválena, nemůže býti povoleno ani pořádání ochotnického divadelního představení.

V této souvislosti je nutno ještě uvést nařízení zemského prezidenta v Praze ze dne 14. března 1941 (Zemský věstník pro Čechy, částka 5, číslo 14, z roku 1941). Touto vyhláškou nařídil zemský prezident podle článku 2 a 3, odst. 1 zákona o organizaci politické správy ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. z důvodů veřejné bezpečnosti, že všechny dveře místností používaných ke shromážděním a jejich příchodův musí býti během shromáždění nezamčeny. K těmto místnostem patří i divadelní budovy a místnosti. Přestupky této vyhlášky trestají okresní a vládní policejní úřady podle článku 3, odst. 1 zmíněného zákona o organizaci politické správy.

Tolik o zásadních ustanoveních, která se týkají povolování divadelních představení a schvalování budov a místností. Nyní pojednám o dohledu na divadla a divadelní představení.

II.

Divadelní řád v § 3 ustanovuje, že ke každé divadelní hře je zapotřebí, aby dříve, než se provozuje, místodržitel dal k tomu povolení a podnikatel nebo jeho náměstek je zodpovědný úřadu, že se žádná divadelní hra bez tohoto povolení nebude provozovati, že podmínky povolení budou zachovány a že při provozování nebude žádných úchylek. Z toho je zřejmo, že divadelní censura byla divadelním řádem vyhražena bývalému místodržitelství, t. j. nyní zemskému úřadu. Přechodně byly na základě místodržitelského nařízení ze dne 25. července 1867, č. 49 z. z. výkonem divadelní censury pověřeny úřady I. instance, t. j. okresní, resp. vládní policejní úřady. Podle dnešního stavu je těmto úřadům vyhražena censura divadelních her pro představení ochotnická, zatím co censura divadelních her pro divadla stálá a kočovná je prováděna zemskými úřady. Také zákaz divadelní hry pro ochotnické představení z důvodů censurních může vysloviti jen zemský úřad, takže úřad I. instance může hru buď povolit nebo navrhnouti zemskému úřadu k vydání zákazu. Okresní nebo vládní policejní úřad má ovšem právo zakázati ochotnické divadelní představení z jiných důvodů, než z důvodů cen-

surních, na př. proto, že místnost, kde má být představení pořádáno, není schválena, spolek není podle stanov oprávněn k pořádání divadelních představení, spolek neposkytuje záruky, že by uděleného povolení nezneužil atd.

Stálá divadla a kočovní divadelní podnikatelé předkládají text divadelních her k cenzuře dvojmo. Jeden výtisk textu, opatřený povolovací klausulí, se vrací podnikateli, který je povinen tento text kdykoliv předložit inspekčním orgánům k nahlédnutí. U ochotnických divadelních představení jsou podmínky, za nichž bylo předvádění povoleno, obsaženy přímo ve výměru, jímž bylo představení povoleno. Censurní povolení platí jen pro podnikatele a divadlo, pro něž bylo uděleno. Musí proto hru předložit k cenzuře každý podnikatel (spolek) bez ohledu na to, že jinému podnikateli nebo pro jiné divadlo byla již hra povolena. Povolení je možno z důvodů veřejného pořádku kdykoliv odvolati.

Důležitá ustanovení obsahuje § 6 divadelního řádu, který poskytuje okresním a vládním policejním úřadům právní podklad k dohledu na divadelní představení. Úřad je povinen dohlížeti, aby se představení konala jen po nabytí povolení a ve shodě s ním, aby způsob provozování (scénování, kostymy a podobně) neobsahoval ničeho, co by dávalo pohoršení nebo uráželo veřejnou slušnost. Úřad je vůbec povolán k tomu, aby přihlížel k udržování pokoje, pořádku a slušnosti při provozování a zabránil rušení veřejného pokoje. Kromě administrativního trestního řízení, jímž může úřad stíhati přestupky divadelního řádu, jak o tom již byla výše zmínka, má úřad právo učiniti i jiná opatření. Tak z naléhavých důvodů může úřad provozování divadelního kusu zcela nebo z části zakázat a pokračování v zahájeném představení zastavit, má si však vyžádati dodatečné schválení zemského úřadu. Ve výjim. případech má úřad právo budovu vykliditi a uzavřítí.

§ 9 divadelního řádu jedná o závadných odchylkách od schváleného textu, či o t. zv. extempore. Bezpečnostní úřad má podle míry zlého úmyslu potrestati jednotlivá závadná extempore pořádkovým trestem od 10 do 100 K (t. j. s použitím § 3 vl. nař. č. 57/1943 Sb., o němž jsem se zmínil výše, do 1000 K), pokud ovšem vinníka nestihne přísnější trest podle divadelního řádu nebo obecného zákona trestního.

Zároveň s divadelním řádem byla pro tehdejší místodržitele vydána instrukce, která zejména stanovila, co se nesmí uváděti na scénu a zaručila okresním (policejním) úřadům právo účasti na představení i na generální zkoušce.

III.

Kromě divadelního řádu týká se divadelních představení celá řada dalších právních ustanovení, o nichž nyní alespoň stručně pojednám.

1. Tak podle pravidel o vybírání obecní dávky ze zábav nebyla divadelní představení ve vlastním slova smyslu této dávce podrobena, dnes však ano.*) Za divadelní představení se podle těchto pravidel považuje reprodukce některého díla dramatického spisovatele nebo operního skladatele, provedená na divadle, ať herci z povolání nebo ochotníky.

2. Vyhláškou ministerstva hospodářství a práce ze dne 5. července 1942 (Úřední list č. 158 ze dne 8. července 1942), již se upravuje živnostenské a neživnostenské zprostředkování práce, poradenství pro volbu povolání a zprostředkování učňovských míst, bylo upraveno mimo jiné také živnostenské zprostředkování divadel. Provozování zprostředkování pro osoby, které spoluúčinkují při divadelních představeních, se zásadně připouští, je však podrobena různým omezením. Tak je předepsáno, že divadelní zprostředkovatel musí při označení své živnosti používatí svého příjmení a alespoň jednoho křestního jména, s označením »divadelní zprostředkovatel«, může

*) Nařízení ministra vnitra z 18. května 1943, č. 128/43 Sb.

upozorňovati na svoji činnost jen v mezích zákonných předpisů, kromě obchodních knih musí vésti t. zv. závěrkovou knížku atd.

3. Divadelních tvůrčích pracovníků z povolání týká se vyhláška ministra hospodářství a práce ze dne 27. března 1943 (Úřední list č. 74, ze dne 30. března 1943) o zajištění mzdové stability kulturních tvůrčích pracovníků v Protektorátu Čechy a Morava po dobu války. Podle této vyhlášky vyžadují příslušné smlouvy schválení ministerstva hospodářství a práce, jemuž musí býti do dvou týdnů po uzavření předloženy. Přestupky obou zmíněných vyhlášek trestají okresní úřady.

4. Také ochrana mládeže, pokud jde o divadelní představení byla upravena. Při cenzuře musí úřady rozhodnouti, zda hra je mládeži školou povinné přístupná či ne. Při udělení koncesí i při povolení ochotnických divadelních představení ukládá se obyčejně povinnost uváděti na divadelních návěstích, že mládež školou povinná má k divadelnímu představení přístup jen v průvodu rodičů nebo jejich zástupců a s písemným povolením správce školy, pokud ovšem divadelní hra nebyla již při cenzuře označena za mládeži školou povinné nepřístupnou. Úřady také doporučují divadelním podnikatelům i spolkům, aby již v divadelních návěstích uváděly, zda hra je mládeži školou povinné přístupna či nikoliv.

Zatím co účast mládeže na divadelních představeních je upravena cestou administrativní, je zaměstnávání dětí při těchto představeních upraveno zákonem. Zákon ze dne 17. července 1919, č. 420 Sb. o práci dětí zakazuje v § 5 užívatí dětí ku práci nebo je zaměstnávatí při veřejných produkcích a představeních. Nerozhoduje, zda děti vystupují za úplatu nebo zadarmo, při divadelním představení pořádaném divadelním podnikatelem z povolání či ochotníky. Školní úřad může pro zvláštní zájem vyučovací, výchovný, umělecký nebo vědecký v jednotlivých případech po vyslechnutí školní správy povolití výjimku. Případné přestupky trestá okresní úřad (magistrát).

5. Vstupného na divadelní představení se týkají dvě právní ustanovení. Je to především nařízení Říšského protektora ze dne 22. března 1941 o vstupném pro těžké válečné poškozence při kulturních podnicích (Věstník ze dne 29. března 1941, str. 101) a vládní nařízení ze dne 23. října 1941, č. 432 Sb. o vstupném pro těžké válečné poškozence do kulturních podniků, ve znění vládního nařízení ze dne 1. února 1943, č. 49 Sb. Obě nařízení mají podstatně stejný obsah, každé z nich však se týká jiného okruhu osob. Osobám vyjmenovaným v obou nařízeních jsou podnikatelé kulturních podniků (tedy i divadel) povinni poskytnouti poloviční slevu z normálního vstupného. Omezovat platnost slevy na určité dny není dovoleno, sleva však platí jen pro tyto osoby, resp. pro jejich průvodce, jestliže ho válečný poškozenec podle úředního lékařského zjištění stále potřebuje. Sleva neplatí pro premiéry a pro zvláštní slavnostní představení, při nichž je zrušena platnost čestných a volných vstupenek. Nejmenší vstupné nesmí býti nižší než tři koruny, částky, které se při slevě objeví, zaokrouhlují se nahoru na celých 50 haléřů. Sleva platí jen pro jednotlivá představení, nikoliv pro předplatné. Pro uplatňování slevy je nutno vykázati se zvláštním průkazem, jejichž vydávání je v obou nařízeních upraveno. Vydávání průkazů podle nařízení Říšského protektora bylo vyhrazeno vrch. zemským radům (nyní příslušné správy z říšského pověření) průkazy podle citovaného vládního nařízení vydávají těžce poškozeným invalidům, kteří jsou v zaopatření protektorátních

zaopatřovacích úřadů, tyto úřady, jinak ministerstvo hospodářství a práce, nebo úřady jím pověřené.

6. O divadelních návěštích jedná § 23 zákona o tisku. K jejich vyvěšování není třeba povolení podle tohoto zákona, ale mohou být vylepována jen na místech k tomu určených. Tisk divadelních programů byl omezen vyhláškou ministra průmyslu, obchodu a živností ze dne 24. května 1941 (Úřední list ze dne 29. května 1941). Tyto programy nesmějí být vyráběny větší, než jeden list v rozměru Din A 4. Přestupky této vyhlášky trestají okresní úřady (magistráty).

K tisku divadelních návěstí i divadelních programů je třeba, aby si tiskař opatřil povolení podle vyhlášky č. 238 ministra hospodářství a práce ze dne 31. ledna 1942 o povolovací povinnosti pro výrobu tiskařských výrobků (Úřední list č. 29 ze dne 4. února 1942).

7. Cena divadelních programů byla upravena vyhláškou nejvyššího úřadu cenového ze dne 12. září 1942 (Úřední list č. 218 ze dne 16. září 1942). Prodejní cena jednoduchých programů až do normalisovaného formátu A 4 (210×297 mm) smí činit nejvýše 1 K. Prodejní cena programů dobře vybavených nebo většího formátu smí činit nejvýše 2 K. Dobře vybaveným programem se rozumí jen takový program, který je, na rozdíl od jednoduchého, zvláště vybaven obrázky, obsáhlou textovou částí nebo podobně. Dosavadní nižší prodejní cena programů nesmí být zvýšena. Nejvyšší úřad cenový nebo místa jím pověřená mohou povolit nebo nařídit výjimky z ustanovení této vyhlášky.

Poplatky za šatnu v kulturních i jiných podnicích byly upraveny vyhláškou nejvyššího úřadu cenového ze dne 24. dubna 1943 (Úřední list č. 99 ze dne 29. dubna 1943). Poplatky smějí činit podle volby podniku buď při úschově jednoho až tří kusů K 1.— a za každý další kus K 1.— nebo za každý kus 0,50 v obou případech vždy za jednu osobu. Dosavadní nižší poplatky za šatnu nesmějí být zrušeny. Poplatky musejí být vyznačeny v šatnách na dobře viditelných místech. Výjimky může povolit nebo nařídit nejvyšší úřad cenový. Přestupky trestají politické úřady podle nařízení o zřízení nejvyššího úřadu cenového.

8. V Praze a, pokud je mi známo, také na venkově, neexistuje platná právní norma, která by upravovala závazně chování obecnstva v divadle, protože divadelní řády, které byly někde správami divadel vydány, takové závaznosti nemají. Vztahují se tedy na divadla v tomto směru všeobecně platné předpisy, především tedy ustanovení článku 3 zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. o organizaci politické správy. Politické úřady mohou totiž za účely, uvedenými v článku 2 citovaného zákona, t. j. za účelem zachování veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti a mravnosti a za účelem odvrácení v tomto směru všekých nebezpečí i odstraňování nastalých poruch, vydávat ve svých obvodech — vyjma případy nutné a neodkladné se schválením zemského úřadu — příkazy a zákazy v zájmu veřejném nutné — jak ve způsobu všeobecných nařízení, tak i pro jednotlivé případy a mohou na nedbání takových příkazů stanoviti v zákoně uvedené tresty. Těmito tresty mohou bez újmy trestního stíhání také stíhati všeliké nepřístojné jednání na místech veřejných nebo veřejně přístupných, kterým se ruší nebo ohrožuje veřejný pořádek, klid, bezpečnost, dobrý mrav nebo slušnost nebo se vzbuzuje veřejné pohoršení.

Uvedu konkrétní případy, v jakém vztahu je toto zákonné ustanovení k pořádání divadelních představení. Tak ku př. divadlo je úplně vyprodáno a divadelní podnikatel,

aby docílil větší zisk nebo aby mohl vyhověti všem návštěvníkům, kteří chtějí vstupenky, umístí do prázdných uliček větší počet volných židlí, t. zv. *přistavků*. Těmito přistavky je nesporně ohrožena veřejná bezpečnost, protože byl jimi zvýšen nejvyšší přípustný počet sedadel, stanovený při komisionálním schválení budovy nebo sálu a protože by jimi byl ztížen nebo znemožněn odchod obecnstva při eventuelní panice. Úřední inspekční orgán může proto buď učiniti přímo na divadelního podnikatele příslušnému politickému (vl. pol. úřadu) oznámení pro přestupek čl. 3, odst. 2 výše citovaného zákona, nebo se postarati o odstranění závady tím, že dá podle čl. 3, odst. 1 téhož zákona divadelnímu podnikateli nebo jeho zástupci příkaz k odstranění přistavků. Citované zákonné ustanovení totiž nepředepisuje, že by takový příkaz bylo nutno dáti v písemné formě. Nedbání takového příkazu je samozřejmě trestné. Stejným způsobem zakročí úřední orgán ve většině podobných případů, které se v divadle mohou vyskytnout.

Také *kouření* v divadle je možno posuzovati jako jednání ohrožující veřejnou bezpečnost. Může proto býti kouření v divadle stíháno jako administrativní přestupek podle článku 3, odst. 2 zákona o organizaci politické správy, pokud se ovšem v takovém případě nejedná také o přestupek vládního nařízení ze dne 19. prosince 1940, č. 62 Sb. z roku 1941 o odvrácení požárů, zaviněných nedbalostí. Přestupky tohoto nařízení trestá soud. Konečně nutno upozorniti ještě na ustanovení § 431 tr. zákona, který pojednává o jednáních a opomenutích proti bezpečnosti těla vůbec a označuje taková jednání za trestná i tehdy, když jimi žádná skutečná škoda nebyla způsobena. Za přestupek tohoto paragrafu lze ku př. považovati zanedbání povinností uložených osobě, pověřené obsluhou železné opony.

Glosy a aktuality.

Může býti zaměstnanec současně tichým společníkem?

I.

Členy tiché společnosti jsou hlavně společník, obyčejně komplementářem nazývaný a tichý společník. Každý pak, kdo oprávněně provozuje obchodní živnost, jest oprávněn uzavíratí společenskou smlouvu s osobou, která se jeho obchodní živnosti jako tichý společník účastní vkladem potud, pokud by platně účast tichých společníků nebyla přípustnou. Tichým společníkem pak může se státi každá osoba, ať fyzická či právnická.

Poněvadž vklad tichého společníka nemusí záležeti pouze v penězích, mohou mezi jiným býti majetkovým vkladem také služby, zejména práce, vztažmo osobní úkony tichého společníka, určitou majetkovou hodnotou odhadnuté. Jestliže pak předmětem vkladu jsou služby — práce, či osobní úkony tichého společníka, může nezřídka dojít k pochybnostem, zda jde o tichou společnost nebo o služební smlouvu s účastenstvím zaměstnancovým na zisku

»commis interessé« nazývanou.*) I v tomto případě má býti vklad tichého společníka vždy přesně a určitě vyjádřen a číselně svoji hodnotou stanoven.

Provozovatelem obchodní živnosti může býti jen komplementář a tichý společník není oprávněn, aby v obchodní živnosti komplementářově vyvíjel provozně-podnikovou činnost,

*) Tak shodně literatura (vide na př. Randa, Wenig, Hermann-Otavský, Pisko, Staub-Pisko), i judikatura na př. rozh. č. 3650, 14.022 Sb. r. n. s.

Vzhledem k důležitosti této otázky, upozorniti jest na tyto zvlášť významné názory touto otázkou se zabývající. Tak Hermann-Otavský ve svém komentáři k obchodnímu zákonu na str. 264 uvádí: V tomto případě blíží se společenský poměr tichého společníka k poměru »commis interessé«, liší se však od něho tím, že tu není momentu podřízenosti, charakterisujícího poměr služební.

Wenig ve své Příručce obchodního práva praví: Tím stává se poměr tichého společníka velmi podobným poměru commis interessé a je v praxi někdy velmi těžko rozeznati, zda jde o tichou společnost či o smlouvu služební s účastenstvím zaměstnancovým na zisku. Nejspolehlivějším vodítkem je tu právě ta okolnost, zda hodnota prací byla kapitalisací přeměněna na vklad či nikoliv; jen v prvním případě jde